

la humanitat

PORTAVEU D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

VOL. III, 3.ª EPOCA, Núm. 46

BARCELONA, JULIOL 1981

PREU: 25 PTES.

A JOSEP MARIA POBLET

El Parlament de Catalunya ha dedicat un homenatge pòstum a Josep Maria Poblet. Josep Fornàs, President del grup parlamentari d'E.R.C., va llegir una emotiva nota necrològica que el nostre periòdic té un interès molt especial en reproduir com una adhesió al record del nostre col·laborador i amic.

Sr. President, senyores i senyors Diputats:

En recordar Josep Maria Poblet, crec adient començar evocant les paraules en que va iniciar el seu discurs, com a President d'edat, el 10 d'abril de l'any passat, en la constitució d'aquesta Cambra.

Paraules que expressaven el seu profund sentiment patriòtic i un permanent amor a la llibertat a través de la seva llarga trajectòria de lluitador nacionalista.

En aquell moment, va dir: «Com és sabut, serà només per raons d'edat que avui, les paraules que ressonin en aquest Palau siguin les meves, ja que si no fos per aquesta circumstància, altres veus podrien ésser escoltades amb una més gran autoritat. Del que, però, poder estar segurs, és que les que pronuncio són dites per un nacionalista que ho és d'ençà que tenia ús de raó, ja que ha estat fita primordial de la meua llarga vida l'assoliment de la llibertat del nostre poble, ja que, per al que us parla, Catalunya ha esdevingut, tant com la meua enamorada, una mena de «ninfa constant». Per això heu de comprendre l'emoció que sento, no comparable a cap altra, en el moment d'obrir aquesta Assemblea».

Poblet havia nascut a la vila de Montblanc l'any 1897, de manera que fou als vuitanta dos anys quan va veure culminats tots els afans de la seva vida política. Vida agitada i dramàtica, com la del nostre poble.

Poblet va ésser, a la vegada, escriptor i polític. En ambdues coses, el seu tarannà, la seva manera de ser hi posà un tret humà característic.

Pels que el tractarem d'aprop, familiars i

amics, fou sempre cordial i generós, bo i carinyós, obert i comprensiu. Només per això no l'oblidarem mai.

Però era a més un home d'una gran lucidesa de pensament. Semblava un desvagat, però era un treballador infatigable. Tot i que va ésser un escriptor tardà, ja que va començar a publicar a més de quaranta anys, la seva obra escrita és extensa.

Des de la joventut fins a la quarantena fou un lector apassionat i un inquiet del teatre i del cinema.

Començà a publicar a l'exili del 1941 al 1947, sobre tot llibres de viatges: «Records vells i històries noves», «De Barcelona a l'Havana... passant per Darnius», «Terres d'Amèrica», «Tres mesos i un dia a Nova York» i també una novel·la: «Retorn».

Home inquiet, veu les coses des del carrer, en directe. La visió dels països que visità, forçat pel seu exili, fou sempre una visió serena, que fa entenedor tot el que veu, que sap trametre el paisatge, els costums i les singularitats de cada lloc amb un estil penetrant i fluid a la vegada.

Poblet en escriure «Retorn» fa la novel·la del record de la Pàtria estimada: és el desitg del retorn i l'esperança de recobrar la llibertat de Catalunya.

Per aquesta època col·laborà en quasi totes les publicacions catalanes a l'exili a Amèrica i a Europa, i des dels inicis dels Jocs Florals fora de Catalunya, cada any hi participà, i és provable, l'únic autor que sempre hi va obtenir un guardó.

Ja a Barcelona reedità els seus llibres de viatges i escriu i en publica tres sobre teatre: «Un còmic de Barcelona», «Paralel 1934» i «Les arrels del teatre».

Amb l'estrena de dues obres: «Començar de nou» i «Glòria i Amadeu», Poblet va fer una escapada als escenaris. Serà l'única.

El 1967 apareix la seva primera obra considerable en el gènere biogràfic: «Frederic Soler "Pitarra", amb la que aconsegueix un notable èxit. En seguiren dues biografies breus de l'Enric Borràs i d'en Joan Capri.

Curiós, l'últim llibre seu que va sortir a la llum en els darrers moments de la seva vida serà també d'un home de teatre, la biografia de Josep Robrenyo.

La seva inquietut sobre el teatre i els seus autors va fer que aprofundís l'estudi de la història del segle XIX, principalment, i de començaments del XX.

L'any 1968, Poblet va guanyar el premi Serra-Hunter als Jocs Florals de la Llengua Catalana celebrats a Zuric, amb un assaig sobre el teatre i els Jocs Florals.

En aquells dies jo era l'editor habitual de les seves obres i vàrem coincidir amb la necessitat de publicar textos d'història política que fossin assequibles de contingut i de preu i que passessin la censura.

Ampliant el tema i donant-li un contingut més polític, el llibre guardonat el va convertir en una breu història de Catalunya, que comprén el període de 1833-1913. Període que en aquell temps ja no es considerava perillós.

Com deia ell mateix en el pròleg: «Hem procurat, bo i fent la tria i els comentaris, que aquest assaig sigui, doncs, també una crònica resumida de la vida catalana del període esmentat i voldríem haver estat sensibles a cada un dels moments més o menys importants de

l'esclat renaixentista de casa nostra. Una Renaixença que, a més del caràcter literari, té molts altres aspectes plens de vibracions patriòtiques i ciutadanes, esdeveniments tots ells estrictament lligats al nostre resorgiment com a poble».

Amb aquest volumet, J. M. Poblet inicià la seva dedicació històrica sobre moments i figures del catalanisme, que ja no abandonaria fins la seva mort.

Va seguir l'any 1970 amb una altra obra, que venia a ésser la continuació de l'anterior (obra que va ésser també guardonada amb el Premi Francesc Macià, als Jocs Florals de Guadalajara, a Mèxic, l'any 1969) i que també va ser publicada com a llibre de butxaca, amb el títol d'«El moviment autonomista a Catalunya dels anys 1918-1919».

L'any següent va deixar llest el llibre sobre Montblanc, el seu llibre preferit: «el dels meus amors», com li agradava d'anomenar-lo. «Aquest llibre el portava dins feia anys —escriu—, i quan un llibre es porta a dins, la cosa millor que hom pot fer és treure'l fora. Cròniques de records d'un món amic que s'ha mogut a la vora; pàgines personals, més o menys íntimes; breuari líric i malenconiós d'uns dies, l'acció dels quals transcorre en el Montblanc de començaments d'aquest segle. Es bonic d'ésser fidel al poble on s'ha nascut, com ho és d'ésser-ho a la llengua apresada dels llavis de la mare».

El mateix 1971 escriu «Aquell any 1917», estudi d'una data clau en la nostra història contemporània, tema poc treballat fins aleshores. La matèria s'ho valia: «Aquell any 1917» eren les Assemblees de Parlamentaris, la vaga general, les Juntes de Defensa militars, la mort de Prat de la Riba. «Un any —com havia escrit Marcel·lí Domingo— que hauria arribat a ésser gloriós per Espanya si els anhels públics haguessin trobat la deguda atenció en l'Estat». L'enllestí en quaranta-cinc dies justos. El vaig ajudar en la part documental i bibliogràfica i, després d'un parell d'entrebancs, superà la censura i fou publicat aquella mateixa tardor.

De les nostres llargues converses sobre la necessitat de posar de relleu d'una forma assequible el moviment polític a Catalunya, nasqué la idea de publicar una **Història bàsica del catalanisme**.

L'entusiasme i tenacitat de J. M. Poblet va fer que, en poc més d'un any, l'enllestís.

Però la meua capacitat de treball no tenia aturador. Feia temps que em parlava de la figura de Prim com un personatge que l'atreia. Jo havia adquirit un fons important de documentació sobre el general i Poblet, a la vegada que escribia la «Història bàsica del catalanisme», enllestí la biografia del gran reusenc.

Cal dir que se'n va sortir, malgrat ésser un personatge difícil i contradictori, en una època turbulenta i de la que encara queden, i potser quedaran, molts aspectes obscurs i incomplets.

Aquests anys són els més importants en el seu treball i també els que aconsegueix millors èxits. Continua participant cada any als Jocs Florals que es celebren a l'exili. No se'n perdia cap.

Col·labora en diverses publicacions de dintre i de fora de Catalunya.

I tots i que començà el moment difícil de la transició en el país i té una dedicació més

(Segueix a la pàgina 2)